

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Valstybinei mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos

2021 m. sausio 21 d. 21-003IR

DĖL LIETUVOS VERSLO KONFEDERACIJOS SIŪLOMŲ PRIEMONIŲ MOKESTINĖS SISTEMOS TOBULINIMUI

Lietuvos verslo konfederacija (toliau - LVK) nuosekliai laikosi pozicijos, jog mokesčių politika turėtų būti suprantama kaip priemonės, skirtos įgyvendinti valstybės strategiją ekonomikos srityje, skatinti verslą bei kitą pageidaujamą poveikį ekonomikai. Todėl mokesstinė aplinka turėtų būti vertinama pagal prognozuojamumą ir stabilumo kriterijus ir būti koreguojama tik sistemiškai ir nuosekliai, gerai parengus mokesčių pakeitimus ir juos aptarus su socialiniais – ekonominiais partneriais bei užtikrinus mokesčių įstatymų pakeitimų priėmimo, įsigaliojimo ir taikymo konstitucingumą, t. y. ne trumpesnę nei 6 mėnesių terminą nuo pakeitimų priėmimo iki jų įsigaliojimo. Todėl sveikiname XVIII-osios Vyriausybės programoje užfiksuotus įsipareigojimus kurti stabilią ir prognozuojamą mokesčių sistemą, atlikti mokesčių lengvatų kaštų ir naudos analizę, pakeitimus savalaikiai derinti su suinteresuotomis grupėmis.

Siekdami prisidėti prie Lietuvos mokesstinės sistemos tobulinimo, LVK mokesčių darbo grupės ekspertai, apsvarstę ir įvertinę mokesstinės sistemos trūkumus, siūlo žemiau išvardintas priemones:

1. Mokesčių sistema – efektyvi ir prognozuojama

1.1. Dėl mokesčių įstatymų „higienos“ – pagrindinių įstatymų išleidimo nauja redakcija

Dauguma mokesčių įstatymų galioja jau arti 20 metų. Pvz., gyventojų pajamų mokesčio (toliau – GPM) įstatymas galioja nuo 2003 m. (priimtas 2002 m. vidury), iki šios dienos keitimų buvo virš 80, Pelno mokesčio įstatymas (toliau – PMĮ) galioja nuo 2002 m. (priimtas taip pat 2001 m. gruodį), keitimų gerokai virš 70. Visa tai lemia įstatymų neaiškumus, kuriuos spręsti paliekama Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (toliau – VMI) komentarams, kurie iš esmės „taiso“ įstatymo trūkumus. Dėl to siūlome svarstyti galimybę išleisti pagrindinius mokesčių įstatymus nauja redakcija:

- išgryninant pagrindinius apmokestinimo elementus (pvz., kas nelaikoma pajamomis, o kas – pajamos, bet neapmokestinamos);
- ištaisant akivaizdžius reglamentavimo nesusipratimus (pvz., vienas fizinis asmuo, pasiskolinęs iš kito fizinio asmens pinigų, iš išmokamų palūkanų turi išskaičiuoti GPM ir sumokėti tiesiai į biudžetą (deklaruoti), o įmonės tokioje situacijoje to daryti neturi (fizinis asmuo turi pats susimokėti GPM); nekilnojamo turto pardavimo nuostolio negalima sudengti su kito nekilnojamo turto pelnu tą patį laikotarpį, tuo tarpu siurblio pardavimo nuostolis dengiasi su paveiklo pardavimo pelnu ir mokesčių reikia mokėti nuo apibendrinto rezultato);
- kai kuriuos VMI komentaruose esančius išaiškinimus (esminius) arba perkelti į teisės aktus (jeigu jie teisingi, atitinka įstatymo leidėjo valią), arba išbraukti iš komentarų (jeigu neteisingi,

Gedimino pr. 2/1-28, LT-01103, Vilnius, Lietuva
Tel. +370 5 212 1111, info@lvk.lt, www.lvk.lt

Tarptautinių prekybos rūmų ICC oficialus atstovas
www.iccwbo.org

iškraipo įstatymo tikslą ir įstatymų leidėjo valią) (pavyzdžiui, kas atsitinka, kai netaikoma reorganizavimo lengvata verslo atskyrimo atvejais. Komentare paaiškinta, kad laikoma akcijų perleidimu, o pagal įstatymą kaip ir gautųsi, kad laikoma verslo perleidimu).

1.2. Dėl gerai apmokamų darbo vietų kūrimo skatinimo

Siekiant skatinti gerai apmokamų darbo vietų kūrimą, nuo 2019 m. Lietuvoje galioja „lubos“ valstybinio socialinio draudimo įmokoms nuo darbo pajamų. Nuo 2019 m. taip pat įsigaliojo naujas progresinis 20/27% GPM tarifas, kuris vėliau Seimo narių iniciatyva buvo pakoreguotas – nuo 2020 m. įsigaliojo 20/32 % progresinis GPM tarifas. Kartu buvo numatyti laipteliai (120 VDU – 2019 m.; 84 VDU – 2020 m. ir 60 VDU – 2021 m) VSD lubų ir progresinio GPM tarifo taikymui.

2018 metais, diskutuojant apie šiuos pakeitimus, buvo pasiektas konsensusas – verslas pritarė progresinio 20/27% GPM tarifo įvedimui, kadangi po ilgų diskusijų pagaliau buvo priimtas sprendimas dėl VSD įmokų „lubų“ taikymo. Vėliau šis susitarimas buvo iškraipytas padidinus progresinį GPM tarifą iki 20/32 %.

Gerai apmokamas darbo vietas kuriantiems darbdaviams svarbu valstybės politikos nuoseklumas šioje srityje bei VSD „lubų“, kurios šiemet „nusileido“ iki 60 VDU, taikymo tęstinumas. Siekiant skatinti gerai apmokamų darbo vietų kūrimą, siūlome grįžti prie 2018 m. mokestinės reformos svarstymo metu pasiekto kompromiso ir grąžinti progresinį GPM tarifą į 2019 m. lygį (20/27 %).

1.3. Dėl kapitalo apmokestinimo

Siekiant konkurencingos verslo aplinkos, siūlome siekti mokesčių naštos dividendams pariteto su kitomis Baltijos šalimis ir susilaikyti nuo bet kokių iniciatyvų, dar labiau padidinsiančių atotrūkį tarp Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse taikomo kapitalo apmokestinimo.

1.4. Aiškūs mokesčių lengvatų tikslai – socialiai reikšmingos ir tikslingos mokesčių lengvatos verslui ir visuomenei

LVK nuomone, mokestinės lengvatos neturėtų būti vienareikšmiškai laikomos mokestinę sistemą iškreipiančiomis ar didesnę atskirtį/nelygybę skatinančiomis. Mokestinės lengvatos tai instrumentas (mokestinė paskata), per kurį valstybė gali paskatinti norimą visuomenės elgesį ar efektą ekonomikai. Todėl peržiūrimos turėtų būti tos mokestinės lengvatos, kurios nesiekia konkrečių politikos tikslų arba akivaizdžiai tokiems tikslams prieštarauja. Atsižvelgus į tai, siūlome:

- a) **Taikyti mokestines lengvatas pensijų kaupimui, siekiant užtikrinti pakankamas ir adekvačias pajamas sulaukus senatvės.** Siekiant įgyvendinti gerovės valstybės principus svarbu užtikrinti, jog sulaukę pensijos dirbantieji gautų pakankamas ir adekvačias pajamas iš keleto skirtingų šaltinių – pensijų sąskaitose ir gyvybės draudimo sutartyse asmeniškai sukauptų lėšų, darbdavio skirtų lėšų bei Sodros. Todėl svarbu sudaryti sąlygas ir efektyvias motyvacines paskatas gyventojams kaupti papildomas lėšas savo pensijai bei aktyviau į šį procesą įtraukti darbdavius. Mokestinės priemonės turi būti formuojamos tvariai ir atsakingai, siekiant ilgalaikių tikslų bei užtikrinti teisėtų lūkesčių principo įgyvendinimą.
- b) **Taikyti GPM lengvatą sveikatinimo paslaugoms, teikiamoms ne licencijuojamų įstaigų.** GPM lengvata 2019 m. buvo susiaurinta VMI komentaru, numatant, jog sveikatos priežiūros paslaugos (įskaitant sveikatinimo paslaugas) gali būti teikiamos tik licencijuotų sveikatos priežiūros įstaigų. Siūlome atlikti sveikatos draudimą bei sveikatos priežiūrą reglamentuojančių teisės aktų pakeitimus, numatant, jog nelicencijuojamų asmenų teikiamos sveikatinimo paslaugos, skirtos prevenciškai apsaugoti nuo susirgimų ar stiprinti sveikatą, yra laikomos sveikatos priežiūros (sveikatinimo) paslaugomis ir šių paslaugų apimtimi praplėsti sveikatos draudimo, kuriam taikoma GPM lengvata, apimtį.
- c) **Sieti individualią veiklą išimtinai su profesine veikla, kitais atvejais nustatyti 45 tūkst. eurų per metus pajamų limitą.** Siekiant išvengti piktnaudžiavimo, kuomet dėl palankesnių

mokesčių „migruojama“ tarp teisinių-organizacinių verslo veiklos formų, siūlome individualią veiklą sieti išimtinai su profesine veikla. Kitais atvejais siūlome nustatyti 45 tūkst. eurų per metus pajamų limitą. Asmenys per individualią veiklą vykdantys ne profesinę veiklą, pasiekę šį limitą turėtų pasirinkti kitą verslo formą (mažoji bendrija, individuali įmonė, kt.).

- d) **Atsisakyti lengvatų iškastiniam kurui.** Iškastinio kuro lengvatos brangiai kainuoja valstybės biudžetui, mažina paskatas investuoti į ekologiškas technologijas, rinktis gamtai draugiškesnę atsinaujinančią energetiką. Europos Komisija aktyviai skatina atsisakyti iškastinio kuro subsidijų ir reguliariai stebi valstybių narių pažangą. Atsižvelgus į tai, jog lengvatos iškastiniam kurui tiesiogiai prieštarauja Lietuvos energetikos politikoms tikslams bei žaliojo kurso siekiams, siūlome šių lengvatų atsisakyti.

1.5. Dėl akcizų politikos prognozuojamumo

Siūlome parengti ir patvirtinti ilgalaikį (bent ketverių metų) akcizų tarifų planą visoms alkoholio kategorijoms. Suprantama, kad akcizai turi būti modifikuojami atsižvelgiant į šalies ir aplinkinių valstybių ekonominę situaciją bei tendencijas, tačiau taip pat tai turi būti nuoseklus ir planuojamas procesas. Pasiėkus susitarimą su verslo pramonės atstovais ir patvirtinus aiškų ketverių metų akcizų politikos planą valstybė bei verslas galėtų tinkamai prognozuoti pajamas bei planuoti veiklą. Siūlome, kad 2021 m. šiam klausimui spręsti Lietuvos Respublikos finansų ministerijoje būtų sudaryta speciali darbo grupė, kuri palaikydama dialogą su verslo sektoriaus atstovais galėtų paruošti tokio ilgalaikio plano projektą.

1.6. Dėl pajamų iš miško apmokestinimo

- 1.6.1. Siekiant išsaugoti medienos ir baldų sektorių tarptautinį konkurencingumą, siūlome atsisakyti papildomo mokesčio taikomo privačių miškų savininkams – privalomųjų 5 proc. atskaitymų nuo veiklos į valstybės biudžetą (skaičiuojamo nuo galutinės pardavimo kainos už parduotą nenukirstą mišką ir apvaliąją žaliavinę medieną). Toks mokestis nėra taikomas kitose Europos Sąjungos šalyse ir diskriminuoja miško savininkus kitų verslų atžvilgiu. Pažymėtina, kad savo esme šis mokestis yra PVM analogas, todėl galima teigti, jog privačių miškų savininkai - PVM mokėtojai (šios įmokos atveju) - moka PVM taikydami 26 % tarifą, tuo tarpu kitų Lietuvos ūkio sektorių subjektų veikla apmokestinama 21%, 9% arba 5 % PVM tarifais. Visų miškų savininkų atžvilgiu šis mokestis taipogi laikytinas akcizo analogu.
- 1.6.2. Siūlome nedideles valdas turinčių miškų savininkų (*non-industrial forest owners, family forest owners*), kurie neužsiima nuolatine ūkine-komercine veikla miškuose, pajamas, gautas už parduotą nenukirstą mišką ir apvaliąją medieną, traktuoti kaip atlygį iš atsitiktinio pobūdžio sandorio - nekilnojamojo pagal prigimtį daiktų tiekimo ir todėl neįskaityti į bendrą atlygio už vykdant ekonominę veiklą šalies teritorijoje patiektas prekes sumą pagal PMV įstatymo 71 str. 2 p. Tokie miško savininkai pajamas už parduotą nenukirstą mišką ir apvaliąją medieną gauna nereguliariai - kartą per keletą dešimtmečių, kai miške esantys medynai pasiekia medžiapjūtės amžių, nors vienkartinės pajamos gali siekti ir keliasdešimt tūkstančių EUR. Pagal šiuo metu galiojančią praktiką VMI tokius miško savininkus priskiria PVM mokėtojams, jei pajamos viršijo 45 000 Eur per metus. Tokiu atveju miško savininkai už kartą per kelis dešimtmečius parduotą asmeninį turtą (medynus) turi sumokėti PVM 21%, papildomai - 5 proc. atskaitymų nuo pajamų, gautų už parduotą nenukirstą mišką ir apvaliąją medieną (kaip minėta 1.3.1 punkte) ir dar GPM.

Siūlome numatyti specialią sąskaitą iš miškų gaunamoms pajamoms. Daugelyje valstybių sudarytos sąlygos, kad iš miško gaunamos lėšos laikomos atskiroje sąskaitoje ir nėra iš karto apmokestinamos. Jei miškų ūkio veikla tęsiama ir lėšos investuojamos atgal į miškus ir miškininkavimą - jos neapmokestinamos, o jei/kuomet iš tų pinigų savininkas finansuoja asmeninius poreikius - tuo atveju tai daliai taikomi įprasti mokesčiai. Be to, siekiant išlyginti nereguliariai gaunamų pajamų efektą ir išvengti neproporcingo apmokestinimo, kitose šalyse

taikomas pajamų apmokestinimo atidėjimas kelerių metų laikotarpiui (pavyzdžiui, Norvegijoje taikė 5 m., Estijoje - 3 m.), kuomet iš gautų pajamų leidžiama atimti miškininkavimui patiriamas sąnaudas tuo laikotarpiu ir apmokestinama tik likusioji suma. Atsižvelgus į tai, jog investicijos į miškus yra labai ilgalaikės ir turėtų būti valstybės skatinamos, siūlome tobulinti iš miškų gaunamų pajamų apmokestinimą, remiantis užsienio šalių praktika.

1.7. Su socialinio draudimo sistema susiję pasiūlymai:

1.7.1. Dėl nedarbo socialinio draudimo įmokos tarifo terminuotoms darbo sutartims

Pagal Valstybinio socialinio draudimo įstatymo (toliau - VSDĮ) 8 straipsnio 2 p. terminuotoms darbo sutartims nedarbo draudimo įmokos tarifas didinamas 1,55 karto. Tais atvejais, kai terminuotos darbo sutartys sudaromos pavaduoti darbuotojus, esančius atostogose vaiko priežiūrai ar pašauktus atlikti karinę tarnybą, neteisinga darbdavį įpareigoti mokėti padidintą nedarbo draudimo įmokos tarifą. Todėl siūlome numatyti išimtis, kai terminuotoms darbo sutartims dvigubas nedarbo draudimo įmokos tarifas netaikomas, t. y., kai terminuotos darbo sutartys sudaromos pavaduoti darbuotojus, esančius atostogose, arba svarstyti galimybę atsakyti skirtingų nedarbo draudimo įmokos tarifų terminuotoms ir neterminuotoms darbo sutartims taikymo.

1.7.2. Dėl darbdavio prievolės mokėti socialinio draudimo įmokas tais atvejais, kai darbo užmokestis nėra mokamas bei įmokų panaikinimo, kai mokamos išmokos buvusiems darbuotojams

Valstybinio socialinio draudimo įstatyme numatyta, jog draudėjo ir apdraustojo asmens socialinio draudimo įmokas į Fondą priskaičiuoja, išskaito ir moka draudėjas (t.y. darbdavys). Vadovaujantis galiojančiais teisės aktais, darbdavys gali papulti į situacijas, kai bus įpareigotas mokėti socialinio draudimo įmokas (ar dalį jų) už darbuotoją, kuris per ataskaitinį mėnesį į darbą nėjo ir jam darbo užmokestis nebuvo priskaičiuotas (0), nes, pavyzdžiui, jam buvo išduota medicininė pažymą dėl neatvykimo į darbą, nors pažymoje nustatyta, kad darbuotojas yra pats kaltas dėl sveikatos pablogėjimo (buvo neblaivus ir pats patyrė traumą), t. y. pats sukėlė priežastis, dėl kurių negalėjo eiti į darbą ir užsidirbti. Atsižvelgus į tai siūlome prievolę mokėti socialinio draudimo įmokas perkelti apdraustam asmeniui tais atvejais, kai darbo užmokestis nėra mokamas dėl darbuotojo kaltės.

Taip pat, LVK nuomone, įmonės, kurios atleistam darbuotojui išmoka išmokas (pvz. metines premijas, teismo sprendimu priteistas sumas) neturėtų „gauti“ buvusių darbuotojų, kad išsiaiškintų (ir tinkamai išskaičiuotų), kokią papildomą procentą kaupia buvęs darbuotojas papildomai pasirinktame pensijų fonde. Dėl to siūlome perkelti atsakomybę sumokėti socialinio draudimo įmokas apdraustam asmeniui, tais atvejais, kai mokamos išmokos po to, kai nutrūksta darbo santykiai.

1.8. Dėl PVM Direktyvos 2006/112/EB 11 straipsnyje numatyto PVM grupių režimo įgyvendinimo Lietuvoje

Pagal šiuo metu galiojančią PVM įstatymą Lietuvoje nenumatyta galimybė pasinaudoti PVM direktyvos 2006/112/EB 11 straipsnyje teikiama galimybe valstybėms narėms, pasikonsultavus su Europos Komisijos PVM komitetu, leisti įmonėms sudaryti grupes PVM tikslais ir registruoti jas kolektyviai vienu PVM kodu, atitinkamai kolektyviai vykdant ir su PVM susijusias prievoles:

- teikiant vieną PVM deklaraciją ir susijusias ataskaitas;
- naudojant vieną PVM kodą, išrašant ir gaunant PVM sąskaitas faktūras už sandorius su PVM grupėje nedalyvaujančiomis šalimis;
- laikant sandorius tarp PVM grupės narių ne PVM objektu ir t.t.

PVM grupių privalumai:

- Pinigų srautų optimizavimas – automatinis permokų sudengimas su mokėtinomis PVM sumomis tarp grupės narių;
- Tarpusavio sandorių vykdymas be PVM;
- Mažesnė administracinė našta

Didžioji dalis ES narių šį režimą jau yra įgyvendinusios. Latvijoje ir Estijoje šis režimas galioja jau ne vienerius metus, nuo 2021 m. jis taip pat įsigalios ir Lenkijoje. Atsižvelgus į tai, siūlome PVM grupių režimą įgyvendinti ir Lietuvoje.

1.9. Dėl Akcinių bendrovių įstatyme numatyto privalomojo rezervo panaikinimo

Dėl Akcinių bendrovių įstatyme (toliau – ABI) numatyto privalomojo rezervo, dalis bendrovių nepaskirstytojo pelno yra išaldoma. Bendrovėms turinčioms didelį įstatinį kapitalą tai kelia papildomus sunkumus, kadangi privalomojo rezervo dydis apskaičiuojamas pagal jį. Taip pat, bendrovių likvidavimo atveju, privalomasis rezervas (jeigu prieš likvidavimą nepaskirstytas kaip dividendai) kaip turto vertės padidėjimo pajamos yra apmokestinamas pelno mokesčiu antrą kartą. Dėl to siūlytume panaikinti ABI numatytą privalomąjį rezervą.

1.10. Dėl LRV nutarimo LRV nutarimą Nr. 321 „Dėl Atskaitymų, susijusių su pajamų uždirbimu per nuolatinės buveines, nustatymo tvarkos ir Nuolatinės buveinės pirmo ir paskutinio mokesčių laikotarpių nustatymo tvarkos patvirtinimo“ panaikinimo

LRV nutarimas Nr. 321 „Dėl Atskaitymų, susijusių su pajamų uždirbimu per nuolatinės buveines, nustatymo tvarkos ir Nuolatinės buveinės pirmo ir paskutinio mokesčių laikotarpių nustatymo tvarkos patvirtinimo“ prieštarauja sandorių kainodaros taisyklėms, EBPO gairėms ir dvigubo apmokestinimo išvengimo sutarčių nuostatoms ir komplikuoja nuolatinų buveinių išlaidų (pvz. valdymo paslaugų arba antkainio) pripažinimą leidžiamais atskaitymais, todėl siūlome jį panaikinti.

1.11. Dėl palūkanų už kontroliuojamą skolintą kapitalą

Siūlome panaikinti (pripažinti netukusiu galios) LR Vyriausybės 2003 m. nutarimu Nr. 1575 patvirtintų „Pajamų arba išmokų apibūdinimo iš naujo taisyklių“ II dalį („Palūkanų už kontroliuojamą skolintą kapitalą apibūdinimas“). Minima (palūkanų už kontroliuojamą skolintą kapitalą apibūdinimo) nuostata (reguliavimas) neteko pirminio tikslo bei prasmės po to kai buvo priimtas/patvirtintas Pelno mokesčio įstatymo 30¹ straipsnis, kartu paliekant galioti Finansų ministro 2004 m. įsakymu Nr. 1K-123 patvirtintas „Lietuvos Respublikos pelno mokesčio įstatymo 40 straipsnio 2 dalies ir Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymo 15 straipsnio 2 dalies įgyvendinimo taisyklės“.

1.12. Dėl Lietuvos mokesčių mokėtojų iš gamybinės įrangos nuomos uždirbamos pajamos prie pajamų šaltinio apmokestinimo užsienio šalyse

Siūlome inicijuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasirašytų dvišalių tarpvalstybinių sutarčių dėl pajamų dvigubo apmokestinimo ir fiskalinių pažeidimų išvengimo (toliau – DAIS) 12 str. nuostatų pakeitimą taip, kad „honoraro“ sąvoka neapimtų sąvokų „gamybinio įrenginio naudojimas“ ir/ar „pramoninės įrangos naudojimas“, ir tokiu būdu kitose užsienio valstybėse, ypač artimiausiose kaimyninėse valstybėse, tokiose kaip Lenkija, Ukraina, Baltarusija bei kt., nebūtų apmokestinamos Lietuvos mokesčių mokėtojų iš gamybinės įrangos nuomos uždirbamos pajamos prie pajamų šaltinio. Kartu tokiu būdu Lietuvos Respublikos pasirašytos DAIS atitiktų EBPO patvirtintos Tipinės Konvencijos 12 str. aktualią redakciją.

1.13. Dėl 1,65 koeficiento, taikomo apskaičiuojant darbo užmokesčio ribą, nuo kurios darbuotojui gali būti mokama neapmokestinamųjų dienpinigių suma, sumažinimo

Šiuo metu transporto sektorius dėl koronaviruso pandemijos, „Mobilumo paketo“ nuostatų patiria rimtų iššūkių, dėl nekonkurencingo reguliavimo Lietuvoje, pastaruoju metu apie 4000 vilkikų valdančios įmonės perkėlė savo veiklą į Lenkiją. Prie to svariai prisidėjo 2020 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Vyriausybės nutarimu nuo 1,3 iki 1,65 padidintas koeficientas, kuris taikomas apskaičiuojant darbo užmokesčio ribą, nuo kurios darbuotojui gali būti mokama neapmokestinamųjų dienpinigių suma. Šis sprendimas itin neigiamai paveikė transporto sektoriaus konkurencingumą, kadangi niekur kitur

Europoje tokie koeficientai nėra taikomi, be to, dėl reguliariai didėjančio minimalaus mėnesinės algos dydžio, ir ženkliai augančių transporto įmonių veiklos sąnaudų, pernai jau stebėjome mažųjų (iki 10 darbuotojų turinčių) sektoriaus įmonių bankrotus.

Atsižvelgus į neeilinę sektoriaus situaciją, prašome bent jau laikinai sumažinti 1,65 koeficientą, kuris taikomas apskaičiuojant darbo užmokesčio ribą, nuo kurios darbuotojui gali būti mokama neapmokestinamųjų dienpinigių suma, arba svarstyti kitokią apmokėjimo sistemą.

1.14. Dėl neapibrėžtumo, susijusio su esminiu pagerinimu PVM tikslais, panaikinimo

Šiuo metu nėra aiškių nenuosavo ir nuosavo pastato (statinio) esminio pagerinimo kriterijų, reguliavimas palieka pačiam mokesčių mokėtojui nuspręsti, ar atliktas remontas yra esminis pagerinimas, todėl iš esmės aiškinimas yra atiduotas teismams. Atsižvelgus į tai, siūlome patikslinti teisinį reguliavimą, konkrečiai - PVM įstatymo (PVMĮ) sąvoką „Pastato (statinio) esminio pagerinimas“, numatant, kokie konkrečiai statybos darbai pailgina pastato ar statinio naudingo tarnavimo laiką arba pagerina jo naudingąsias savybes.

1.15. Dėl perteklinių Pelno mokesčio įstatymo (PMĮ) 12 str. 15 p. numatytų ribojimų dėl akcijų perleidimo pajamų neapmokestinimo tais atvejais, kai akcijos perleidžiamos jas išleidusiam vienetui (apimant ir PMĮ 45 str. 2 d. numatytą likvidavimą) bei turto perkėlimo atvejais

LVK nuomone, PMĮ 12 str. 15 p. numatyti ribojimai dėl akcijų perleidimo pajamų neapmokestinimo tais atvejais, kai akcijos perleidžiamos jas išleidusiam vienetui (apimant ir PMĮ 45 str. 2 d. numatytą likvidavimą) bei turto perkėlimo atvejais yra pertekliniai bei nepagrįsti nei teisine, nei ekonomine logika ar kokio nors galimo piktnaudžiavimo prevencija, todėl jų turėtų būti atsisakyta. PMĮ jau yra įtvirtinti pagrindiniai principai dėl akcininko iš valdomų akcijų gaunamų pajamų/pelno apmokestinimo. Tokia grąža iš esmės gali būti: (i) tiesiog įnašo į įmonę susigrąžinimas (mažinant įstatinį kapitalą ar likviduojant), kas apskritai nelaikoma pajamomis; (ii) įmonės uždirbto pelno paskirstymas (dividendai), kuriems nustatytos detalios atskiros apmokestinimo taisyklės; (iii) įmonės (ir jos akcijų) vertės prieaugis, kuriam skirtas ir PMĮ 12 str. 15 p. Savų akcijų supirkimas (jei vykdomas rinkos kaina, laikantis visų formalųjų reikalavimų), taip pat yra ne kas kita, kaip dalies įmonės vertės išmokėjimas akcininkui. Pagal ABĮ, rezervas savoms akcijoms supirkti sudaromas taip pat iš tik iš įmonės pelno. Dėl to pajamų, gaunamų perleidžiant akcijas rinkos kaina jas išleidusiam vienetui (įskaitant likvidavimo atvejus) traktavimas kaip nors skirtingai nuo dividendų ar ne iš pačios įmonės gaunamų akcijų perleidimo pajamų, neturi jokio loginio pagrindo. Piktnaudžiavimo atvejams yra įtvirtintos atskiros taisyklės. Taip pat ir išimties (joje numatytomis sąlygomis) netaikymas turto perkėlimo atvejais (ko nenumato ir ši apmokestinimo mechanizmą įtvirtinti reikalaujanti ES direktyva) yra sunkiai paaiškinamas ir pagrindžiamas.

1.16. Dėl priemonių, skirtų sparčiam turizmo sektoriaus atsigavimui

Turizmo sektorius nuo šios pandemijos nukentėjo bene labiausiai ir jau nepilnus metus yra faktiškai sustojęs. Dėl to svarbu jau dabar numatyti veiksmingas priemones, skirtas Lietuvos kaip kelionių tikslo patrauklumo užsieniečiams didinimui, kurios būtų veiksmingos pasibaigus šiai pandemijai, bei priemones, skirtas įmonių likvidumo palaikymui, kurios padėtų įmonėms išsilaikyti, kol turistų srautai atsigaus ir pasieks prieš pandemiją lygį. Dėl to siūlome:

- a) Įstatymu įtvirtinti atvykstantojo turizmo ir apgyvendinimo paslaugų teikimą užsieniečiams kaip paslaugų eksportą ir taikyti jam 0 % PVM tarifą;
- b) Asmens sveikatos priežiūros įstaigos licenciją turinčiose įstaigose – tokiose kaip SPA viešbučiuose, sveikatingumo centruose – teikiamoms sveikatinimo paslaugoms įvesti lengvatinį 5 % PVM tarifą.

1.17. Dėl PVM įstatymo reguliavimo dėl turto nusidėvėjimo suvienodinimo su PM įstatymo reguliavimu

Nežiūrint į tai, kad turtas pagal prigimtį yra ilgalaikis, tačiau vadovaujantis PMĮ 13 str. 3d. jis gali būti apskaitomas kaip trumpalaikis jei turto įsigijimo kaina yra mažesnė už įmonės ilgalaikio turto grupei nusistatytą minimalią įsigijimo kainą. Tuo atveju visa įsigijimo vertė pripažįstama tą laikotarpį, kada turtas įsigytas.

Vadovaujantis PVM įstatymo 67 str.2 dalimi, turto įsigijimo PVM turi būti tikslinamas, jeigu pagal PMĮ 1 priedėlyje jam nustatytas ne trumpesnis kaip 4 metų nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvas, neatsižvelgiant į tai, kad šis turtas įmonės apskaitoje nebuvo pripažintas kaip ilgalaikis turtas dėl įmonės apskaitos politikoje numatyto ilgalaikio turto įsigijimo limito.

Siūlome suvienodinti PVM įstatymo nuostatas su PMĮ ir prievolę tikslinti PVM palikti tik ilgalaikiam turtui kaip jis apibrėžiamas pagal Pelno mokesčio įstatymą, įvertinant ir įmonės nusistatytą minimalią ilgalaikio turto įsigijimo kainą.

1.18. Dėl palūkanų, mokamų už viešai platinamas įmonių obligacijas, apmokestinimo

Pagal galiojančią reguliavimą (i) Lietuvos rezidento fizinio asmens gaunamos palūkanos yra priskiriamos B klasės pajamoms (nuo jų jis pats turi susimokėti mokestį); (ii) išmokant palūkanas užsienio įmonei, įsikūrusiai EEE, mokesčio prie šaltinio mokėti nereikia.

Visgi, egzistuojantis teisinis reguliavimas iš esmės apsunkina (o realiai – daro neįmanomą pasinaudoti) atleidimą nuo palūkanų apmokestinimo prie šaltinio už viešai išplatintas įmonių obligacijas. Taip yra todėl, kad emitentai objektyviai surinkti objektyvių įrodymų apie viešai išplatintų obligacijų savininkus negali, nes iš tarpininkaujančių finansų įstaigų tokios informacijos gauti neįmanoma. Tai dirbtinai brangina skolinimąsi emitentams, nes išskaičiuojamąjį mokestį jiems tenka sumokėti savo sąskaita. Investuotojai taip pat susimoka pajamų mokestį nuo gautų palūkanų. Dėl to daugeliu atvejų palūkanos, kurios formaliai Lietuvoje neturėtų būti apmokestinamos (nes išmokamos EEE skolintojams įmonėms), tampa apmokestinamomis, o kartais net ir du kartus, kai išskaičiuojamąjį mokestį savo sąskaita sumoka ir emitentas (negalintis identifikuoti palūkanų gavėjo), ir palūkanų gavėjas Lietuvos rezidentas (fizinis ar juridinis asmuo). Tai stabdo ir Lietuvos finansų rinkos plėtrą, o emitentai neretai ieško alternatyvių sprendimų užsienio šalyse (JK, Liuksemburge, Olandijoje ir pan.). Galiausiai esamas teisinis reguliavimas (kartu atkreipiame dėmesį ir į tai, jog VMI komentare nepateikiama aiškaus loginio ir teisinio pozicijos pagrindimo) net aiškiai nenustato, kokį mokestį tuo atveju, kai emitentas negali identifikuoti arba įrodyti, kas yra palūkanų gavėjas (fizinis ar juridinis asmuo), reikia išskaičiuoti (PM ar GPM) ir koks tarifas turi būti taikomas: 10 proc. PM, ar 15/20 proc. GPM.

Atsižvelgus į tai siūlome remtis pažangia užsienio valstybių praktika atleidžiant tam tikros kategorijos palūkanas (už tam tikrus kriterijus atitinkančias viešai platinamas obligacijas) nuo išskaičiuojamojo mokesčio (*withholding tax*). Matant esamas emisijų Lietuvoje apimtis, ženklų biudžeto netekimų neprognozuotume ir, įvertinus kitas teisinio reguliavimo nuostatas bei mokesčių administratoriui prieinamas kontrolės ir informacijos surinkimo priemonės bei tarptautinio keitimosi informacija apimtis, galimas piktnaudžiavimo rizikas vertintume kaip menkas.

2. Paprastas verslo administravimas ir išmaniųjų sistemų taikymas – administracinės naštos mažinimas

2.1. Dėl reguliaraus informacijos apie nedarbingumą atnaujinimo Elektroninėje draudėjų aptarnavimo sistemoje

Elektroninėje draudėjų aptarnavimo sistemoje (toliau – EDAS) nėra informacijos apie nedarbingumo laikotarpį net iki 2 mėnesių, taigi įmonei uždarant ataskaitinius periodus, yra neaišku, kada prasidėjo darbuotojo nedarbingumas. Vėliau reikia tikslinti tiek darbuotojui mokėtiną atlyginimą, tiek perskaičiuoti už pirmas nedarbingumo dienas mokėtinas sumas. Analogiška problema atsiranda ir

tais atvejais, kai vietoj antrojo nedarbingumo yra pratęsiamas ankstesnis nedarbingumas. Siūlome informaciją apie nedarbingumą EDAS sistemoje atnaujinti kas 7 kalendorines dienas.

2.2. Dėl Išmaniosios mokesčių administravimo (i.MAS) bei Mokesčių apskaitos (MAIS) informacinių sistemų modernizavimo

Informacinis išmanumas yra valstybės konkurencingumo pagrindas, todėl turėtų būti centralizuotai kokybiškai valdomas, sistemos turėtų būti integruotos ir viena su kita „kalbėtis“. Todėl siūlome per 2021 m. modernizuoti Išmaniosios mokesčių administravimo (i.MAS) bei Mokesčių apskaitos (MAIS) informacines sistemas taip, kad būtų užtikrinta:

- a) VMI permokų neatidėliotinas grąžinimas. Šiuo metu VMI nepriskirtų įmonių įmokų suma sudaro šimtus milijonų eurų;
- b) *Omnicahnnel* – šiuolaikiška, patogi, nepriklausanti nuo įrenginių vartotojo sąsaja įmonėms ir piliečiams – išmaniosios programėlės App pavidalu;
- c) *Single view of the Company/Citizen* – IS modernizavimas siekiant matyti įmonių/piliečių duomenis mokestinę informaciją pateikiant iš visų VMI ir kitų institucijų eksploatuojamų informacinių sistemų.

2.3. Dėl paramos, skirtos kovai su COVID-19, priskyrimo leidžiamiems atskaitymams

Pagal šiuo metu galiojančią PMĮ redakciją, įmonės, mokestiniais metais patyrusios mokestinį nuostolį, paramai skirtas sąnaudas turi priskirti neleidžiamiems atskaitymams. Laikantis nuoseklumo, kuomet ekstremalios situacijos metu teikiama paramai netaikomi PVM atskaitos apribojimai, tokie apribojimai neturėtų būti taikomi paramai, kiek tai susiję su kova su COVID-19, ir pelno mokestio tikslais. Dvigubas įprastinių paramos sąnaudų atskaitymas galėtų būti išlaikomas tik pelningai veikiančioms įmonėms. Dėl to siūlome leisti priskirti paramą, kuri skirta kovai su COVID-19, leidžiamiems atskaitymams, neatsižvelgiant į tai, ar įmonė turi apmokestinamąjį pelną ar mokestinį nuostolį.

2.4. Dėl „atvirkštinio PVM“ taikymo statybos darbams panaikinimo

Siūlome panaikinti arba tobulinti reguliavimą dėl „atvirkštinio PVM“ taikymo statybos darbams. Dabartinis reguliavimas apsunkina sąžiningai ir atsakingai veikiančias įmones, sukuria papildomą našta, kiekvieną kartą vertinant, ar perkami nestandartiniai arba kompleksiški darbai priskirtini statybos darbams. VMI yra parengusi sąrašus darbų, kurie priskiriami ir nepriskiriami statybos darbams, tačiau numatyti tik standartiniai darbai.

Praktikoje dažnai yra perkami įrenginiai ir su jais susijusios įvairios statybinių ir mechaninių darbų paslaugos, kurias būtų gana sudėtinga apibrėžti viena sąvoka, todėl, norint nustatyti, ar įrenginys priskirtinas Statybos įstatymo nuostatose įvardintiems nekilnojamiesiems daiktams (statiniams), reikia atsižvelgti į minimumus statiniui būdingus požymius bei į specialiuosius norminius teisės aktus, reglamentuojančius statinio sąvoką (elektroninių ryšių, elektros energijos, melioracijos ir kt.).

Be to, atkreiptinas dėmesys, kad įrenginiai, kaip jie apibrėžti Statybos įstatyme (mašinos, prietaisai, įtaisai energijai, siurbliai, kompresoriai, talpos, rezervuarai, kilnojami konteineriai ir juose sumontuoti įrenginiai bei kt.), jeigu tenkina technologines reikmes, taip pat technologinės inžinerinės sistemos (technologinėms reikmėms skirtos vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo, oro kondicionavimo, dujų, kuro tiekimo, naftos ir technologiniai vamzdynai, elektros, nuotolinio ryšio bei informacijos, gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį bei gesinimo, dūmų, buitinių atliekų šalinimo bei kitos sistemos) nėra statiniai.

Minėti praktiniai pavyzdžiai tik įrodo, kaip detalčiai turi būti analizuojamas kiekvienas atvejis, siekiant nustatyti, ar turi būti taikomas „atvirkštinis PVM“ statybos darbams.

Atkreipiame dėmesį, jog gamybinės įmonės turi savo specifiką, dėl kurios VMI paprastai pati negali pakomentuoti įmonių užklausų, beveik visais atvejais įmonės nukreipiamos į Aplinkos ministeriją, ir galiausiai yra priverstos rašyti atskirus paklausimus. Tokių paklausimų parengimas ir

atsakymų į juos laukimas taip pat reikalauja didelių laiko sąnaudų, o išrašant ar priimant PVM sąskaitą faktūrą atsakymo dėl „atvirkštinio PVM“ taikymo reikia „čia ir dabar“.

Suprantame, kad VMI negali numatyti visų galimų atvejų, kada taikomas „atvirkštinis PVM“ statybos darbams, be to, gali būti ir specifinių vienkartinį darbų, kurie dėl savo specifiškumo neatsiras VMI rengiamuose minėtuose sąrašuose. Todėl siūlome panaikinti „atvirkštinio PVM“ taikymą statybos darbams.

2.5. Dėl VMI bendradarbiavimo su kitų šalių VMI

Siūlome skatinti VMI bendradarbiavimą su kitų šalių VMI ne tik aiškinantis mokesčių vengimo schemas, bet ir padedant įmonėms susigrąžinti kitose ES valstybėse narėse sumokėtą PVM. Pavyzdžiui, būtų itin naudinga jei VMI pateiktų suvestinę informaciją lietuvių kalba, nuo kokių paslaugų, įsigytų kitoje ES valstybėje narėje, yra galimybė susigrąžinti PVM.

2.6. Dėl patirtų sąnaudų/ gautų pajamų už praėjusius laikotarpius koregavimo atsisakymo

Siūlome atsisakyti patirtų sąnaudų/ gautų pajamų už praėjusius laikotarpius koregavimo. Siekiant išvengti ankstesnių PM deklaracijų tikslinimo, kas užima nemažai laiko, tokias praėjusių laikotarpių sąnaudas/pajamas siūlome leisti priskirti prie einamųjų mokestinių metų sąnaudų/pajamų.

2.7. Dėl PVM deklaracijų tikslinimo, kai nedaroma žala biudžetui:

Pagal galiojantį reguliavimą, sąskaitos į PVM deklaraciją turi būti įtraukiamos pagal sąskaitos išrašymo datą vadovaujantis PVM įstatymo II skyriaus 14 straipsniu "Apmokestinimo momentas" ar tą ataskaitinį laikotarpį kai paslauga buvo suteikta/prekė pateikta. Tačiau praktikoje sąskaitos, ypač iš užsienio valstybių, dažnai atkeliauja pavėlavusios, nuolat reikia tikslinti PVM deklaracijas. Atsižvelgus į tai siūlome leisti deklaruoti apmokestinamąją vertę pagal sąskaitos gavimo datą arba įvedimo į apskaitą datą tokioms transakcijoms, kurios nedaro įtakos biudžetui – „atvirkštinio PVM" atvejais. Pataisa sumažintų administracinę naštą įmonėms taisant deklaracijas ir galiotų prekėms bei paslaugoms įsigyjamos iš užsienio arba statybos darbams.

2.8. Dėl GPM ir valstybinio socialinio draudimo įmokų deklaravimo principų suvienodinimo

Pagal galiojančio GPM įstatymo 9 straipsnį, pajamų gavimo momentas laikomas, kai pajamos bet kokia forma faktiškai gaunamos, tuo tarpu pagal Valstybinio socialinio draudimo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių V skyriaus 27 punktą apdraustieji, kurie gauna darbo užmokestį, jiems nustatytos socialinio draudimo įmokos dalį moka nuo jiems apskaičiuoto darbo užmokesčio. Siekiant aiškesnio reguliavimo, siūlome pranešimus „Sodrai“ teikti taip pat pagal pajamų išmokėjimą, jei atlyginimas išmokamas per 15 d. mėnesiui pasibaigus.

2.9. Dėl A klasės pajamų deklaravimo – metinės deklaracijos

GPM 24 str. 2 dalyje yra nustatyta prievolė teikti mėnesines ir metines deklaracijas. Skirtumas tas, kad mėnesinėje deklaracijoje teikiami bendri duomenys, neidentifikuojant kiekvienam asmeniui priskirtų pajamų, o metinėje teikiamos visų metų bendros pajamos pagal kiekvieną gyventoją. Siekiant mažinti administracinę naštą, siūlome mėnesinėse deklaracijose iš karto teikti sumas pagal kiekvieną gyventoją ir atsisakyti prievolės teikti metinę deklaraciją.

2.10. Dėl perėjimo nuo įmonės apskaitos darbuotojui prie apskaitos įmonės mastu

Sekant Latvijos pavyzdžiu siūlome pritaikyti supaprastintą tvarką, kai atsisakoma asmeninės apskaitos darbuotojui ir pereinama prie apskaitos įmonės mastu. Taip būtų mažinama nereikalinga

administracinė ir mokestinė našta, paliekant laisvę įmonėms nustatytą bendrą sumą naudoti įvairioms darbuotojų naudoms. Taip pat siūlome:

- Neapmokestinti visų naudų, kurios sudaro iki 25 proc. įmonės darbo užmokesčio fondo. Kitaip tariant, nustatyti vieną bendrą limitą, kuris galėtų būti taikomas platesniam naudų variantų pasirinkimui, limitą skaičiuojant nuo bendro įmonės darbo užmokesčio fondo.
- Įmonės iniciatyvų neapmokestinti ne tik GPM, bet ir leisti atskaityti tokias sąnaudas numatyto limitu ribose pelno mokesčio bei PVM tikslais.

2.11. Dėl reprezentacijos išlaidų

Reprezentacinės arba reklamos sąnaudos (pagal PMĮ V skyriaus Leidžiami atskaitymai ir ribojamų dydžių leidžiami atskaitymai, 22 str. Reklamos ir reprezentacijos sąnaudos) yra priskiriamos ribojamiems arba neleidžiamiems atskaitymams ir reikalauja surinkti tokių išlaidų esmę įrodančią dokumentaciją. Siūlome supaprastinti šį reguliavimą, nustatant, jog jei išlaidos reprezentacijai neviršija nustatytų ribojamų atskaitymų dydžių – surinkti įrodančios dokumentacijos nėra būtina.

2.12. Dėl darbuotojų gerovės gerinimui skirtų investicijų nurašymo į įmonės sąnaudas

Siekdamos pritraukti ir išlaikyti darbuotojus, įmonės yra suinteresuotos suteikti darbuotojams papildomų naudų, tačiau dabartinė mokestinė sistema atbaido įmones nuo tokių socialinių iniciatyvų. Siekiant skatinti įmonių socialinį atsakingumą, siūlome:

- a) leisti už darbuotojo kelionę į darbą ir iš jo (pavežėjimą), maitinimą bei apgyvendinimą patiriamas išlaidas įtraukti į leidžiamus atskaitymus (ne tik COVID-19 pandemijos metu), kaip darbo sąlygas gerinančią iniciatyvą, ją priskiriant bendram neapmokestinamų naudų sąrašui, ir leisti atskaityti pelno mokesčio (bei PVM) tikslais. Ši priemonė ypač aktuali verslams rajonuose, kurie jau dabar susiduria su darbo jėgos trūkumu ir yra priversti ieškoti naujų motyvacijos priemonių, skirtų pritraukti darbuotoją, ar galimybių užtikrinti jam pavežėjimo iki darbo vietos ir atgal paslaugą.
- b) siekiant skatinti aktyvų darbuotojų gyvenimo būdą, leisti mankštas, įvairių sporto aikštelių nuomą, sporto klubų lankymą ir įvairias kitokias fizinį aktyvumą skatinančias programas bei sveiką gyvenimą propaguojančias iniciatyvas kompensuoti jų neapmokestinant ne tik GPM, bet ir leidžiant atskaityti sąnaudas darbdaviui-įmonei pelno mokesčio ir PVM tikslais.
- c) siekiant mažinti dirbančių tėvų patiriamą stresą stengiantis suderinti visas savo pareigas, siūlome sudaryti sąlygas darbdaviui įsitraukti ir neapmokestinti vaikų žaidimų ar priežiūros kambarių įrengimo nei gyventojų pajamų mokesčio, nei pelno, nei PVM tikslais. Ne paslaptis, kad viena didžiausių problemų dirbantiems ir vaikų turintiems asmenimis – vaikų darželiai, darbo ir darželių grafikų suderinimas. Šiuo metu, net jei darbdavys nori padėti savo darbuotojams, jo pastangos (pavyzdžiui, vaikų žaidimų ar priežiūros kambarių įrengimas biuro patalpose) yra papildomai apmokestinamos sąnaudos pelno mokesčio ir PVM tikslais. Taip pat įvertinus, kad dėl COVID-19, daug šeimų susiduria su įrangos nuotoliniam mokymuisi trūkumu, siekiant palengvinti valstybės našta šioje srityje, siūlome leisti darbdaviams pagal galimybes aprūpinti darbuotojus, kurie augina vaikus, kompiuteriais ir kita įranga, reikalinga nuotoliniam mokymuisi bei šių prekių neapmokestinti kaip pajamų natūra ar PVM tikslais.

2.13. Dėl komandiruočių reguliavimo

Pagal dabartinį reguliavimą, jei prie verslo kelionės darbuotojas prijungia asmeninę kelionę (pavyzdžiui savaitgalį), tai nuvykimo ar grįžimo bilietas, kuris nesutampa su komandiruotės data, yra apmokestinamas kaip darbuotojo pajamos pagal PMĮ 21 straipsnį. Komandiruote laikomas vieneto vadovo ar jo įgalioto asmens įsakymu, kuriame nurodyta komandiruotes tikslas, vieta bei trukmė įformintas išvykimas iš darbo vietos atlikti darbo funkcijų. Kelionės išlaidos turi būti patirtos nurodytų komandiruotės datų laikotarpiu. Galiojantys taisyklės aktai nenumato darbuotojų asmeninių kelionių apjungimo. Siūlome patobulinti dabartinį reguliavimą ir sudaryti neapmokestinamą galimybę prisijungti darbuotojų asmenines keliones prie verslo su įrodymu, kad įmonė dėl kelionės pratęsimo

asmeniniais tikslais nepatiria nuostolių (t.y. lėktuvo bilietas nepabrangsta dėl vėlesnio grįžimo arba skirtumas yra apmokamas darbuotojo).

2.14. Dėl fizinių asmenų pajamų natūra apmokestinimo

Pagal galiojantį reguliavimą, suteiktos pajamos natūra fiziniams asmenims (pvz. skatinimo priemonės verslo partnerių parduotuvių asistentams už atliktas paslaugas, dovanėlė virš 100 eur verslo partnerio darbuotojui) yra apmokestinamos, mokesčius sumoka skatinimo priemonių davėjas - įmonė (GPM įstatymo III skyriaus 9 str. Pajamos natūra). Įmonė privalo deklaruoti kiekvieno fizinio asmens pajamas atskirai ir kiekviena apmokestinta suma papuola į fizinių asmenų metines deklaracijas. Ši prievolė yra didelė administracinė našta įmonėms, kadangi reikia rinkti asmens kodus iš pajamų natūra gavėjų (kodai dažnai pateikiami neteisingi, reikia numatyti papildomas priemones tokių duomenų apsaugos užtikrinimui). Todėl siūlome palikti pareigą įmonei sumokėti mokesčius nuo tokio pobūdžio dovanų, tačiau atsisakyti pareigos įmonei deklaruoti kiekvieno fizinio asmens pajamas atskirai, perkeliant prievolę juridiniam asmeniui per pelno mokesčio deklaraciją, vadovaujantis Estijos pavyzdžiu. Žemesnes pajamas gaunantys darbuotojai dėl tokios dovanos gavimo dažnai praranda teisę į NPD ar kitas mokesčines lengvatas arba lieka skoloje mokesčių administratoriui.

2.15. Dėl nepagrįsto pajamų iš galimai nusikalstamos veiklos apmokestinimo panaikinimo

VMI aptikus, kad pvz. direktorius sau asmeniškai panaudojo įmonės lėšas ir apvogė įmonę, pavogtos lėšos apmokestinamos GPM ir socialinio bei sveikatos draudimo įmokomis. Nors įmonė iš darbuotojo išsiieško žalą, tačiau VMI permokėti mokesčiai nėra gražinami, todėl įmonė „baudžiama“, nors yra nukentėjusi. Atsižvelgus į tai, siūlome patobulinti teisinį reguliavimą, jį sukonkretinant, siekiant išvengti nepagrįsto įmonių „baudimo“ tokio tipo situacijose.

2.16. Dėl neišmokėtų dividendų įmonei susidūrus su sunkumais

Praktikoje pasitaiko situacijų, kuomet, bendrovės akcininkams priėmus sprendimą paskirstyti bei išmokėti dividendus, iki išmokėjimo staigiai pasikeičia rinkos situacija arba vyksta teisminiai procesai ir bendrovė dividendų neišmoka. Bendrovei neįvykdžius įsipareigojimų išmokėti dividendus, akcininkas tampa įmonės kreditoriumi ir gali reikalauti ne tik dividendų, bet ir palūkanų už vėlavimą atsiskaityti. Bendrovė išmokėti dividendų negali, nes tokiu atveju ji taptų nemoki, jai grėstų bankrotas. Atšaukti sprendimo išmokėti dividendus akcininkai taip pat negali, nes tokiu atveju VMI neišmokėtus dividendus laiko pajamomis dėl kreditorinio įsiskolinimo nurašymo ir priskiria pajamoms, apmokestinamoms taikant fiksuotą pelno mokestį.

Atsižvelgdami į tai, siūlome teisiniame reguliavime numatyti išimtį ir tokiu atveju, kai dėl pasikeitusios rinkos situacijos arba teisminių procesų bendrovė negali išmokėti paskirstytų dividendų, nelaikyti pajamomis dėl kreditorinio įsiskolinimo nurašymo bei nepriskirti pajamoms, apmokestinamoms taikant fiksuotą pelno mokestį.

2.17. Dėl akcizinių prekių inventorizacijos

Akcizinės prekės laikomos akciziniame sandėlyje privalo būti inventorizuojamos kiekvieną mėnesį, inventorizacijos rezultatas nurodomas akcizų deklaracijos priede FR0630N kiekvieno laikotarpio pabaigoje (Akcizų deklaracijų FR0630 ir FR0630A formų, jų priedų užpildymo ir pateikimo taisyklės, 2004 m. gegužės 26 d. Nr. VA-106, II skyrius, 5 punktus). Remiantis kitų šalių praktika siūlytume nustatyti, jog akcizinės prekės privalo būti inventorizuojamos kas metus, pusmetį arba ketvirtį.

2.18. Dėl reikalavimo prekės gražinimo atveju pridėti kasos aparato kvitą, patvirtinantį prekės pirkimą, atsisakymo pardavimo PVM ir pajamų mažinimo tikslais

Gražinant prekę pardavėjui, pagal Kasos aparatų naudojimo taisykles, patvirtintas VMI viršininko 2003 m. rugsėjo 18 d. įsakymu Nr. V-255, 42.2 punktą, pirkėjas turi pridėti kasos aparato kvitą, patvirtinantį prekės pirkimą.

Pagal LR PVM įstatymo 78 straipsnio nuostatas, apmokestinamieji asmenys privalo tvarkyti apskaitą teisės aktų nustatyta tvarka ir tokiu būdu, kad iš jos duomenų būtų galima teisingai nustatyti jų prievoles, susijusias su PVM.

Pagal Pelno mokesčio įstatymo 11 str. 4 punktą, išlaidas, kurių pagrindu pripažįstamos sąnaudos, pagrindžiančiuose dokumentuose privalo būti nurodyti ir kiti Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyti papildomi rekvizitai.

Taigi, jei pardavėjas priima gražintą prekę be kasos aparato kvito, pardavėjas negali mažinti pardavimo PVM bei mažinti pajamų skaičiuojant pelno mokesį, nes nepridėjus kvito laikoma, kad apskaita tvarkoma nesilaikant Kasos aparatų naudojimo taisyklių teisės akto. Nors pagal Mažmeninės prekybos taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. 697, gražinimas be kvito galimas, nes jose sakoma, kad jeigu pirkėjas nepateikia prekės pirkimo-pardavimo dokumento, prekė keičiama tik pardavėjui sutikus.

2.19. Dėl eAD dokumento pripažinimo kaip įrodymo, kad prekės išgabentos iš šalies narės teritorijos

PVM mokėtojas, tiekiantis prekes kitoje valstybėje narėje įregistruotam PVM mokėtojui ir pagal PVM įstatymo 49 straipsnį pritaikęs 0 procentų PVM tarifą, privalo turėti įrodymus, išvardintus Reglamento (ES) Nr. 282/2011 45a straipsnyje, kurie patvirtina, kad prekės yra išgabentos iš šalies teritorijos į kitą valstybę narę. Tai yra rašytiniai dokumentai, kaip CMR, apmokėjimo už prekių gabenimą dokumentai, rašytinis patvirtinimas iš prekes išigyjančio asmens ir pan. Gabenant akcizais apmokestinamas prekes pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą, šių prekių gabenimas kontroliuojamas akcizais apmokestinamų prekių gabenimo kontrolės ir stebėjimo kompiuterinėje sistemoje EMCS, kuri nepertraukiamai apjungia visas valstybes nares į vieną tinklą. EMCS sistemoje prekių gabenimas registruojamas realiu laiku naudojant elektroninius administracinius dokumentus. Elektroninis administracinis dokumentas yra gabenimo įrodymas, prieinamas bet kuriuo laiku prekių siuntėjui, gavėjui bei mokesčių administratoriams, jo uždarymu fiksuojamas prekių gavimas kitoje valstybėje narėje bei nurodomas prekių trūkumas/perteklius, jei toks atsiranda. Siūlome akcizais apmokestinamų prekių gabenimui pagal akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą netaikyti reglamento reikalavimų rinkti kitus prekių išgabėtimą ir šalies teritorijos patvirtinančius dokumentus, kaip tai yra kitose EU šalyse.

Esame pasiruošę šiuos siūlymus detaliau pristatyti nuotoliniame susitikime Jums patogiu metu.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Prezidentas

Andrius Romanovskis

Originalas siunčiamas nebus

Ineta Rizgelė, el.p.: ineta@lvk.lt, tel. 8 5 212 1111